ПРЕЗЕНТАЦІЯ ОГЛЯД РИНКУ КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

За матеріалами презентації "Ринку консультаційних послуг в Україні" Програми ділових консультацій Європейського банку реконструкції і розвитку 24 листопада 2010 р.

Презентація огляду ринку консалтингових послуг в Україні відбулася 24 листопада 2010 р. в офісі Європейського банку реконструкції і розвитку. Публічне представлення підготовлено інвестиційно-консалтинговою групою «Астарта-Таніт» на замовлення Програми ділових консультацій Європейського банку реконструкції і розвитку в Україні.

Дане дослідження мало на меті:

- сформувати чітке розуміння про становище і перспективи розвитку консалтингового ринку, його структуру відповідно до попиту і пропозиції;
- виявити проблеми, що перешкоджають розвитку ринку консалтингових послуг;
- вивчити потреби консалтингових компаній у підвищенні кваліфікації та рівня професіоналізму;
- удосконалити консалтингову діяльність.

Український консалтинговий ринок існує більше двадцяти років, надаючи широкий спектр послуг, що відповідають світовій практиці, і за показниками становить 0,3% ВВП. Серед країн, в економіках яких відсоток консалтингу до ВВП становить: Фінляндія – 1,1%, Норвегія – 1,1, Австрія – 1,0, Швеція – 1,0, Данія – 0,9, Великобританія – 0,9%, – Україна посідає 13-те місце.

Протягом 2008-2010 рр. в Україні скоротилось споживання консультаційних послуг від 500 млн дол. (2007 р.) і до 300 млн дол. (2010 р.) (рис. 1). Тим часом відновлення ринку вже розпочалось і з 2011 р. триватиме протягом чотирьох років.

Конкуренція на ринку консалтингових послуг

Український ринок консалтингу можна вважати висококонкурентним завдяки присутності як світових лідерів, так і значної кількості вітчизняних гравців.

Однак параметри українських консультаційних компаній неоднорідні і значно відрізняються за сегментами (рис. 2).

На думку фахівців, ринок вважається відкритим для появи нових компаній, і тому прогнозується збереження високого рівня конкуренції, а також відхід з ринку частини дрібних гравців, подальше поглиблення спеціалізації і пошук методології та компетенції, які будуть виділяти консалтингові компанії з числа інших. Загальна кількість співробітників, зайнятих у сфері консалтингу в Україні, становить майже 20 тис. осіб. Кількість компаній, яких можна назвати активними учасниками ринку, нараховується приблизно 1,5 тис. Більшість консалтингових компаній в Україні створено після 2000 р. (70%).

Світові лідери на українському

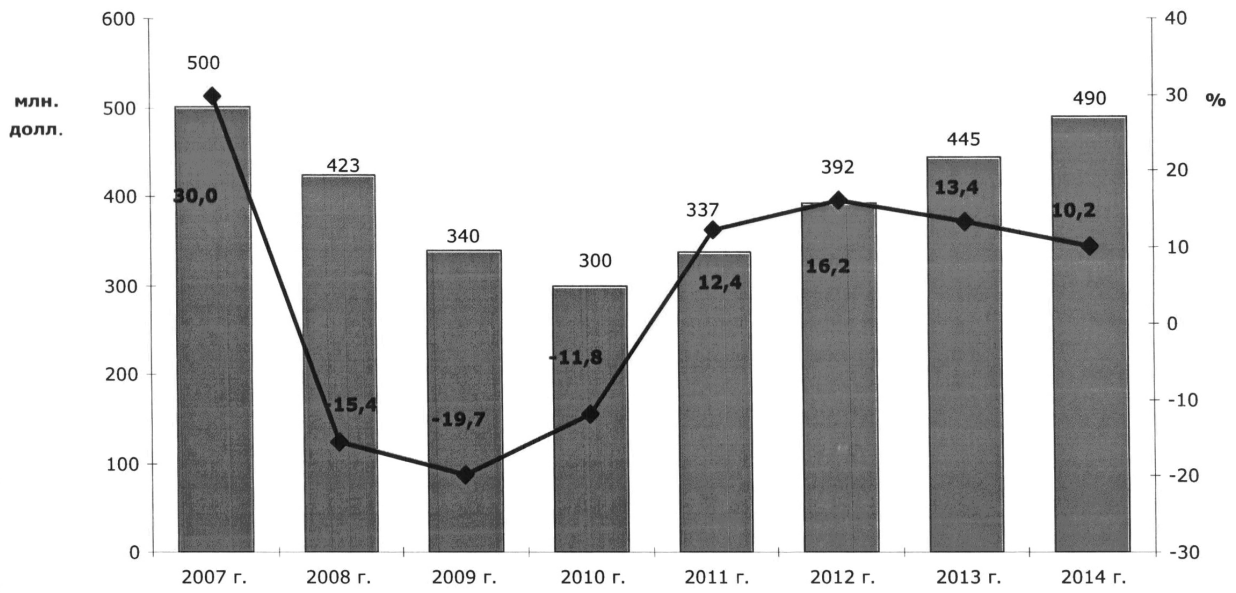

Рис. 1. Місткість ринку консультаційних послуг в Україні

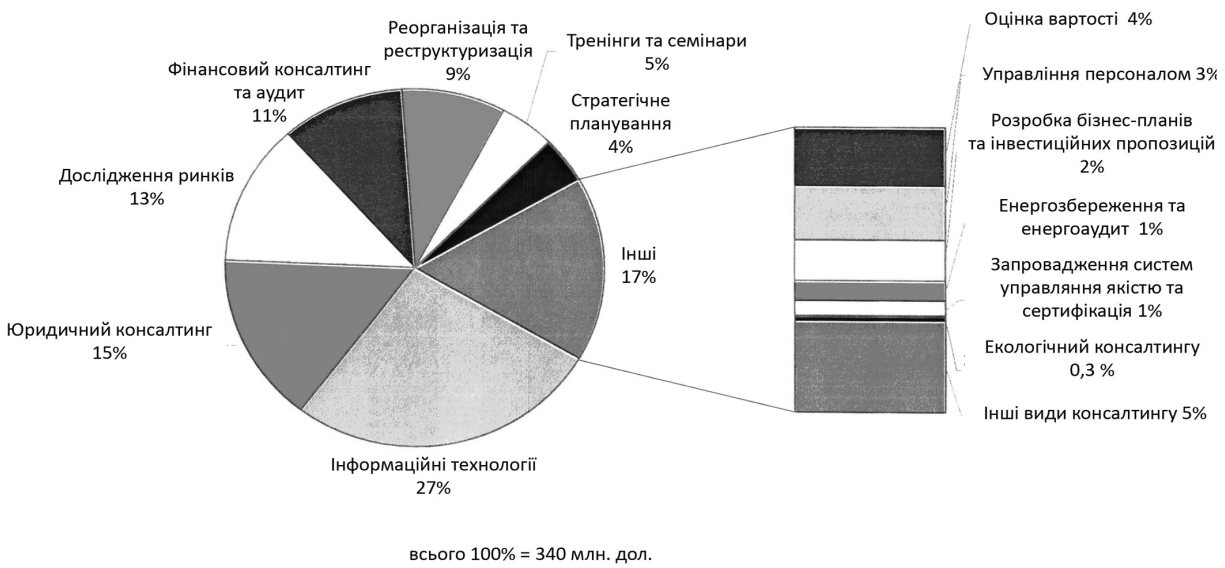

Рис. 2. Місткість ринку консультаційних послуг в Україні за сегментами

Таблиця 1

Світові лідери на українському консультаційному ринку

№ з\п	Сегмент	Світові лідери	Частка на ринку України, %
1	Управлінський консалтинг	McKinsey&Company Boston Consulting Group Bain&Company	40
2	Маркетингові дослідження	AC Nielsen GFK TNS	40
3	Фінансовий консалтинг і аудит	Deloitte Ernst&Young PricewaterhouseCoopers KPMG	80
4	Консалтинг у сфері IT	Roland Berger Strategy Consulting Amazing Global Technologies	10
5	Юридичний консалтинг	Baker& McKinzie-CIS CMS Cameron McKenna DLA Piper	25
6	Консалтинг у сфері управління персоналом	Brain Source International Manpower CDS Recruiting	40

консультаційному ринку представлено такими компаніями (табл. 1).

В Україні існують професійні громадські організації гравців ринку, проте участь у таких об'єднаннях бере лише близько половини консалтингових компаній (рис. 3).

Споживачі послуг консалтингових компаній

В Україні діє майже 1,2 млн малих і середніх підприємств (МСП), на які припадає 16,6% загального обсягу реалізації продукції (послуг, робіт). Послуги консультаційних компаній затребувані серед 28% МСП.

Найбільшим попитом серед різних видів консультаційної допомоги користуються такі:

- юридичний консалтинг;
- консалтинг у сфері впровадження систем управління якістю та сертифікації;
- консалтинг у сфері інформаційних технологій;
- управлінський консалтинг.

Серйозним попитом серед споживачів користуються тренінги і семінари, тому основним результатом роботи компаній-консультантів з МСП називають підвищення прибутку компанії (рис. 4).

Проблеми розвитку ринку консалтингових послуг

Можна назвати такі проблеми розвитку ринку консалтингових послуг:

- слабка поінформованість потенційних споживачів про ринок консультаційних послуг і його споживачів;

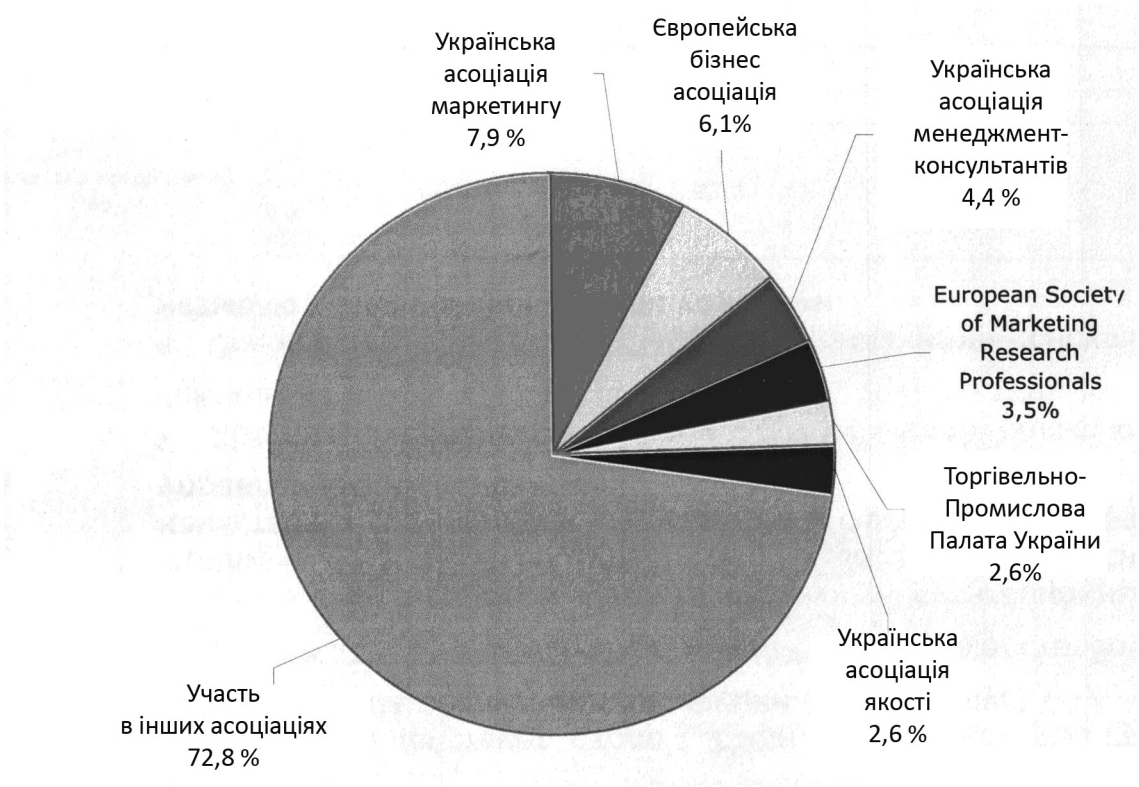

Рис. 3. Фахові об'єднання на українському ринку

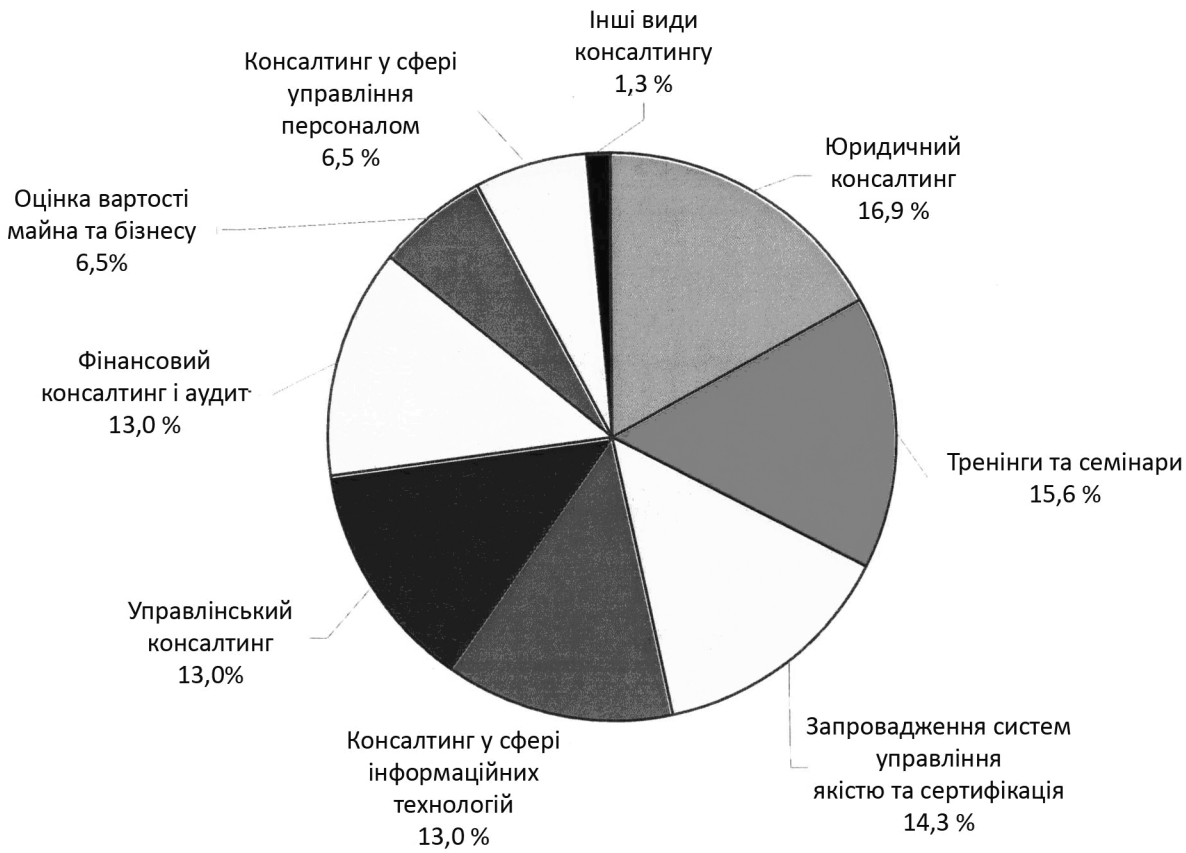

Рис. 4. Попит на окремі види консультаційних послуг

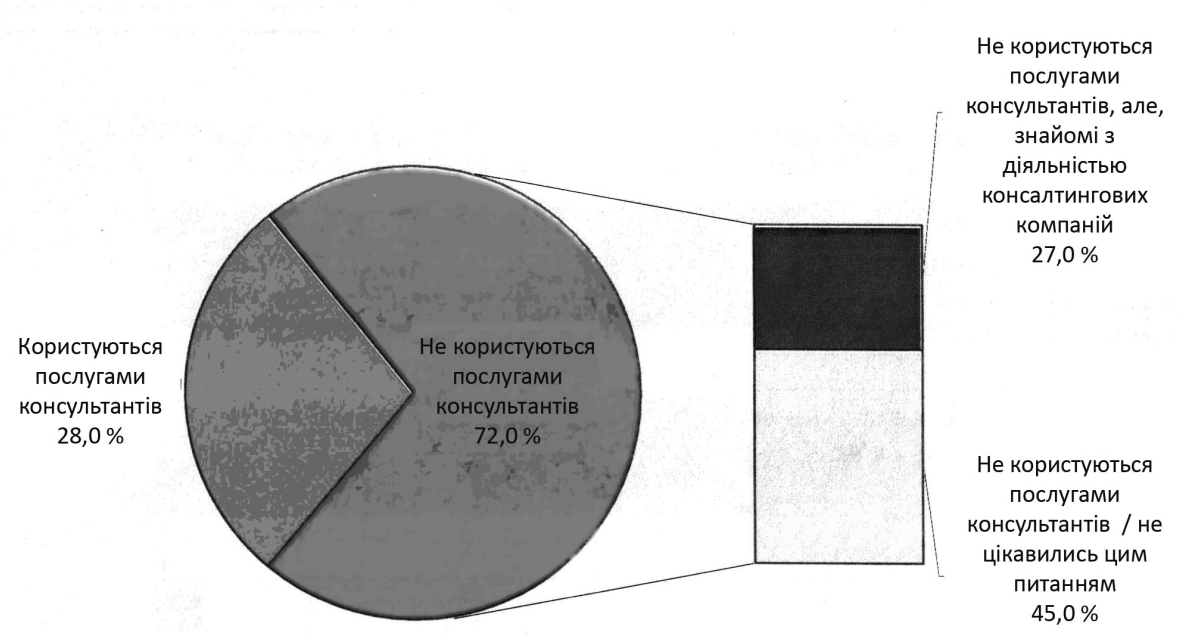

Рис. 5. Затребуваність консультаційних послуг

- складність одержання об'єктивної інформації про консультаційні компанії, їхні можливості, обсяги й якість послуг;
- недовіра до консалтингу взагалі, що зумовлено недостатнім рівнем професіоналізму консультанта;
- невисокий рівень інтеграції українських консультаційних компаній до міжнародних консультаційних структур і об'єднань;
- низький рівень активності професійних об'єднань на консультативному ринку.

Сьогодні 72% МСП в Україні не звертаються за послугами до консультантів, тому серед малих і середніх підприємств половина вважає, що немає потреби у сторонній допомозі у вирішенні власних бізнес-проблем (рис. 5).

Причини відмови МСП від послуг консультантів:

- відсутність потреби у послугах консультантів (50%);
- недостатність фінансових засобів підприємства, висока вартість послуг консультантів (19,7%);
- самостійне розв'язання питань (18,2%);
- неналежна обізнаність з даного питання серед керівництва компаній (7,6%).

Однак 51% МСП, які не користувались послугами консалтингу, визнають наявність на підприємстві проблем, які б могли вирішити з допомогою консультантів. Так, 43,2% відчувають нестачу в послугах консультантів у сфері управлінського консалтингу, а 49% МСП, що не вдаються до послуг консалтингу, не вважають за потрібне користуватись ними і в подальшому.

Шляхи вирішення проблем, що склались на ринку

- Організація і проведення форумів, конференцій та інших публічних заходів, присвячених проблемам і перспективам українського консультаційного ринку;
- популяризація консалтингу як сегмента ділової інфраструктури для споживачів, включаючи малі і середні підприємства;
- розширення відкритості і прозорості українського консультаційного ринку;
- реалізація навчальних програм серед консультантів;
- підтримка діяльності професійних об'єднань на консультаційному ринку.

Перспективи розвитку ринку консалтингових послуг

1. У середньостроковій перспективі на ринку України будуть затребувані консультаційні послуги, пов'язані з поліпшенням фінансового становища клієнта, з реструктуризацією й обслуговуванням процесів залучення інвестицій і великих проектів державного значення.
2. У довгостроковій перспективі розширюватиметься сфера послуг, які забезпечать стратегічну конкурентоспроможність клієнтів і консалтингових компаній, основаних на інноваційних, управлінських концепціях та інструментах у всіх сегментах консалтингового ринку.
3. Окремим сегментом консалтингової діяльності, який буде розвиватись за аналогією з європейським і світовим ринками, є аутсорсинг бізнес-функцій у галузях управління персоналом, інформаційних технологій і фінансового консалтингу та аудиту.